

LJUBLJANSKI GRAD V RIMSKIH ČASIH

(Za zapisnice prof. Verhovca.)

Velikonočni potres, ki nam ne bo tako brzo izginil iz spomina, med sto in sto drugimi močno zidanimi in zavojlo svoje starodavnosti častiljimi zgradbami uničil tudi ljubljanski grad, zidanje, katero je bilo zgrajeno nalašče za to, da se ob njem brezuspešno razbijajo vihrje hudih časov. In res, prebil je marsikatero, toda one, ki je l. 1895, v noči od Velike noči na Veliki ponedeljek naša nadenj, ni prebil. Razrušila je ljubljanski grad sicer ni, vendar njegovo stoji še pokonci, toda potres je starodavno poslopje razmaknil in razrahljal. Nekdanjemu svojemu namenu poslopje ne bo služilo nikoli več.

Gotovo je ljubljanski grad jedna najbolj zanimivih in zgodovinsko najbolj znamenitih zgradb, kar jih ima kranjska dežela. Ljubljanski grad ni bil le v vihravih vojskih časih branitelj, varuh in zaščitnik pod njegovim ozidjem naseljena Ljubljancina, marveč je bil tudi o mirnih časih tesno spojen z deanjem in nehanjem ljubljanske meščane.

Ljubljanski grad stoji vrh griča, ki se vzpenja le 60 m visoko, vendar pa skoro na vseh straneh strmo iz obdajajoče nižine. Narod ni imel za ta grič nikoli posebnega imena in ga tudi danes nima, imenuje ga istotako, kakor grad sam. Toda mi moramo zato, da pozneje ne bo kake zmotitve in zamenjave, vendar le delati razliko med njima. Zato bom v naslednjem imenoval grič, kakor ga imenuje vsak, kdor govori o njem, Ljubljanski Grad, ter bom pisal besedi z veliko začetnico, zgradbo in nekdanjo trdnjavo na tem griču pa bom nazival sicer istotako ljubljanski grad, zavojo razlike pa pisal ob besedi z malimi začetnicama. Ob priliki, ko je bilo gosposkam, magistratu in eraru delati razliko, so imenovali Ljubljanski Grad "Schlossberg" zgradbo na njem pa "Castell" ali "Castellgebäude."

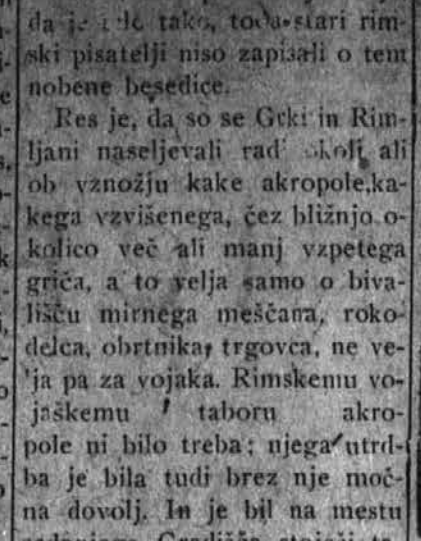
Ljubljanski grad v rimskih časih.

Ze lega ljubljanskega gradu je strateško eminentno važna, kajti znamenita utrdba stoji na zadnjem, četudi ne visokem vršičku dolinskega gričevja, kateremu se od zapada ali severozapada približajo skrajni odraški gorenjskih gor; — Rožnik od jedne, Golovec od druge strani. Med njimi tekoča Ljubljanica loči ju, ter brani, da se ne dotikata. Sicer pa med Gradom in Rožnikom ni dosti prostora, pa še ti isti je močvirnat, v minulih časih je bil ševede še bolj, zato se je nahajala med Gradom in Rožnikom nekdanja še večja zev kakor dandanes, odprtina, po kateri je prihajala že v najstarejših časih jedna najimunitnejša cesta, ki drže od Jadranskega morja v notranje avstrijske dežele. Ljubljanski grad je zapiral in zapira to odprto polnoma, katero je brez posebnih težav in s skromnimi sredstvi lahko braniti pred sovražnim navalom. Seveda v minulih časih, ko morilno bojno obseje se ni bilo dospel do take popolnosti, kakor dandanes, je bila lega ljubljanskega gradu še tem važnejša. Dandanes težko, da bi se kak poveljnik s posebnim zaupanjem v popolni uspeh utabil in vkopal v ljubljanski grad, toda še v početku tekočega stoletja, ob času Francozov na Kranjskem, je bila ljubljanskemu gradu v vojski zgodovini naše domovine odločena prav važna uloga.

Da je na tako imenitnem kraju morala že v zgodnjih časih nastati človeško bivališče, je samoočividna in v popolnosti naravna stvar. In res, da je prva, najstarejša poročila, ki jih podaja zgodovina kranjske dežele, pripovedujejo o rimski naselbini med Gradom in Rožnikom. Nekateri zgodovinski menijo celo, da se je

MESTNE VOLITVE V LORAINU, OHIO.

Tu prinasamo sliko socialnega kandidata za javna mestna dela Henryja Schleinkofera, kateri se slovenskim in hrvatskim volilcem najtopleje priporoča.

Henry Schleinkofer, kandidat za javna mestna dela v Lorainu, Ohio.

Res je, da so se Grki in Rimljani naseljevali rad okoli ali ob vznožju kake akropole, kakega vzvišenega, čez bližnjo okolico več ali manj vzpetega griča, a to velja samo o bivališču mirnega meščana, rokodelca, obrtnika, trgovca, ne velja pa za vojaka. Rimskemu vojaškemu taboru akropole ni bilo treba; njegova utrdba je bila tudi brez nje močno dovolj. In je bil na mestu sedanjega Gradišča stoječi tabor, o čegar raztezosti, velikosti utrdbi in drugih odnosih smo dandanes popolnoma dobro poučeni, vojaška naprava, z namenom, zapirati pot, po kateri so solnčni Italiji prešle nevarnosti od severa dol, o velikosti, raztezosti utrdbi in drugih odnosih tega vojaškega tabora, ki se je imenoval ali Emona ali Aquilina, ali Julia, ali kakorkoli že, smo poučeni prav do dobrega. Vzrastlo je ob njem kakor majhno lokalno slovo, dokaz, na kako važni točki da je stal tabor, podolgovati četverogelnik, prav po rimsko natančno grajen "castrum", 320 rimskih korakov (270 stopinj) dolg in 240 širok (40 stopinj), namenjen za 1266 prebivalcev. Ozidje — spomin nanje se je ohranil v besedi "na Mirju" (muri urbis) — je bilo že samo ob sebi jako močno, vrh tega pa še z obilnimi stolpi utrdbe, o komur dosti čvrsto pričajo razvaline "na Mirju" — rimska beseda v slovenski obleki. Kamen v teh razvalinah se ti bo rajše odkril, kakor pa se odločil od sedanjega kamena, tako čvrsta je malta, ki veže kamen s kamenom še dandanes.

Ce pa so imeli Rimljani kako utrdbo tudi na Ljubljanskem Gradu? — Nekateri zgodovinarji pravijo da, ter menijo, da so imeli odtod daleč na okoli odprt videk po bližnji in daljni okolici. To svojo misel podpirajo z obilnimi novci in tudi nekaterimi spominskimi kamni, ki so se našli na Gradu. Toda z nedvojbeno gotovostjo se to ne more dokazati, posebno ker ni zaslediti nič rimskega zidovja, kakaj vse zidovje, kar ga dobiš na Gradu v razvalinah in ne razvalinah, je iz srednjega ali novega veka. Vrh tega pa tudi ni bila rimska navada, da bi bili imeli zunaj utrjenih svojih mest ali taborov še posebne utrdbe, posebno ne tako daleč, kakor je od "Mirja" in "Gradišča" do Grada in celo še na drugi strani reke. Da so se Rimljani in Grki in tudi drugi narodi naseljevali radi na vznožju in okoli skal in gričev, ki so moletli iz ravnine, je res. Neštevilna so stara mesta, sredi katerih so se dvigale "akropole", toda te akropole so stale v mestih samih in ne zunaj njih. Za rimski tabor v Gradišči bi bila utrdba na Gradu po mojih mislih brez pomena.

(Dalje sledi.)

D. H. Aiken, kandidat za Lorain, Ohio.

NAZNANILO.

Čenjenim članom sv. Janeza Krstnika št. 37. J. S. K. Jed., se naznanja, da se naj člani v vseh slučajih, ticočih se društva, obrnejo na novega, začasnega tajnika. Objednem se prosi, da pošljejo vsi člani svoje naslove (kar najlažje store po dopisnici "Post Card"). Naj pošlje torej vsakdo nemudoma svoj naslov, ker v imeniku društvenikov ni natančnih naslovov. Dalje se opominja iste člane, ki so imeli doslej svoje plačilne knjižice pri prejšnjem tajniku, da se gotovo vdeležijo prihodnje društvene seje, ki bo 17. nov., da se jim vroče knjižice in objednem, da poravnajo zaostale mesečne prispevke. Začasni I. tajnik: Jacob Hočevar, 1101 E. 63. St. N.E. (Vhod iz Glass ave.) Naznanilo.

Delniška družba "Nova Domovina" naznanja vsem cenj. naročnikom v Clevelandu, da ima vse posle, ki se tičejo naročnine clevelandskih rojakov, v oskrbi od 1. novembra 1907 na prej Matevž Pečjak, stanujoč na 1264 E. 55. St. Od tedaj se plačuje vsa naročnina, stara in nova njemu. Del. dr. ga zato toplo priporoča vsem cenjenim clevelandskim rojakom.

POZOR GG. DRUSTVENIM TAJNIKOM.

Vsi gg. tajniki clevelandskih slov. društev se še enkrat opozarjajo, da vpošljejo društvena poročila in v svrhu ponatisa v koledarju za leto 1908, do najdalje 10. nov. t. l., ker se ne bo na poznejše poslana poročila nič več oziralo. — Poročila naj se naslovijo na naše uredništvo. Uprava "Nove Domovine."

NAZNANILO.

Vsem rojakom po Pennsilvaniji naznanjamo, da je JOHN JERIC, Morgen Saigen, od nas pooblaščen nabirati nove naročnike in sprejemati naročnino. Istega vsem priporočamo. Uprava "Nove Domovine."

Društva.

Slovenska Narodna Čitalnica 1305 E. 55th St. N.E. Čitalnica je bila ustanovljena dne 1. septembra 1906 z namenom, da preskrbi clevelandskim Slovincem in onim v okolici raznovrstnih knjig, listov in časopisov. Z ozirom na njen narodni namen in nje velike važnosti za duševno omiko rojakov, bi moral vsak slovenski Clevelandčan z veseljem in ponosom pristopiti k društvu, kjer dobi za 25 centov na mesec najraznovrstnejšega berila. Odborniki so sledeči: Fr. Črne, 4124 St. Clair, predsednik; P. Piki, 6110 St. Clair, podpredsednik; Al. Pirc, 6110 St. Clair, I. tajnik; J. Hočevar, 1150 Norwood Rd. N. E. blagajnik. 25. jul. '07

Društvo sv. Janeza Krstnika številka 37. J. S. K. Jednota ima svoje redne seje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Jait Hall, številka 6004 St. Clair Ave. N. E. na vogalu E. 60th St. (prej Lyon St.) Uradniki za 1907 so: Predsednik: Anto Oštr, 1143 E. 60th St.; podpredsednik, John Brodnik, 394 St. Clair Ave. I. tajnik; Iva Avsec, 3946 St. Clair Ave. N. E. II. tajnik, Rudolf Posh, 1384 E. 33rd St.; blagajnik, Ivan Grdin, 6111 St. Clair Ave. N. E. Zastopnik, Anton Očepek, 1063 E. 61st St. Društveni zdravnik: Dr. James Seliškar, ki stanuje na 6114 St. Clair Ave. N. E. (nasproti tiskarne Nove Domovine). Naslov za pisma: Iva Avsec, 3946 St. Clair Ave. N. E. I. dr. tajnik (dec. 07)

K. K. Podporno društvo Pi Srca Jezusovega ima svoje redne mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu, ob 2. uri popoldne v Knausovi dvorani 6131 St. Clair Ave. N. E. Odborniki za leto 1907 so: Predsednik: Frank Knafele, 114 E. 60th Street; podpredsednik John Saie, 1259 E. 54th Street. I. tajnik: Stefan Brodnik, 101 E. 64 St.; II. tajnik: John Turk, 3044 St. Clair Avenue blagajnik: Anton Sepec, 1230 E. 60 St.; Društveni zdravnik je F. J. Schmoldt, 5132 Superior Ave. blizu E. 55 St. Tel. Bell East 1046. Vsa pisma naj se dopošiljajo na I. tajnika Steve Brodnik, 1017 E. 64th Street. 61b8

K. K. P. M. društvo sv. Alojzija je imelo dne 13. dec. '06 svojo glavno sejo, v kateri se bili za leto 1907 izvoljeni sledeči odborniki:

Nabednik Matija Klun, 5453 Stanard avenue, podnačelnik Stefan Brodnik; podn. nam. Jakob Skubic; predsednik: John Gornik, 6105 St. Clair; podpredsednik: Anton Anžlovar, 1284 E. 55th street; I. tajnik: M. Klun, 5453 Stanard ave.; II. tajnik: Joe Sadar, E. 55th St.; pomožni tajnik: John Klemenčič, 1367 Hoadley St. blagajnik: Andrej Jarc, 6110 St. Clair Ave. I. odbornik: John Pirc, 1367 Hoadley St.; II. odbornik: M. Glavič, 6027 Glass ave., III. odbornik, Stefan Brodnik, 40 — E. 64th St. vratar: Joe Golob, 1706 St. Clair St.; zastavonoša: Joe Sadar, 1284 E. 55 St.; zdravnik: Dr. J. M. Seliškar.

Mesečne seje so vsako četrto nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani.

Društvo sv. Vida št. 25, K. S. K. Jednote ima svoje redne seje vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani. Kdor želi k društvu pristopiti, naj se obrne na I. tajnika za vsa pojasnila. Društveni zdravnik Dr. E. J. Kehres, cor Wilson Ave. in St. Clair St. Anton Grdina, preda: 6106-6108 St. Clair Ave. Jos. Jarc, I. tajnik, 5707 St. Clair Ave.

Sarastojno K. K. podporno društvo sv. Jožefa ima svoje redne mesečne seje vsako četrto nedeljo v mesecu, ob 2. uri pop. v Knausovi dvorani 6131 St. Clair Ave. N. E.

Društvenik postane lahko vsak človek ki je polnletnega obnašanja, 18 in ne čez 40 let star, na duhu in telesu zdrav, ter mora biti jeden mesec pred sprejemom od kakega društvenika vpisan. Vstopnina od 18do 30 leta \$1.00 in od 30 do 40 leta \$1.50.

Predsednik Frank Mežmaršič, 1051 E. 62nd St. N. E. I. Tajnik Peter Piki 6110 St. Clair Ave. N. E.

Društveni zdravnik je dr. J. Seliškar, stanuje na 6114 St. Clair Ave.

Podporno društvo "Naprej" S. N. P. Jednote ima svoje redne mesečne seje vsako zadnjo nedeljo v mesecu v veliki Knausovi dvorani 6131 St. Clair Ave. Za društvena pojasnila se je obrniti na I. tajnika, Društveni zdravnik Dr. E. J. Kehres, cor. Wilson Ave. in St. Clair Ave. Predsednik Fr. Černe, 4124 St. Clair Ave. I. tajnik Josip Kalan, 4301 St. Clair Ave. Zastopnik in društveni blagajnik Fr. Korde 6204 St. Clair Ave. 25. jul. '07

PRVA SLOVENSKA BANKA V AMERIKI
USTANOVILJENA LETU 1890.
FRANK ZOTTI & CO.
GLAVNI URAD:
108 GREENWICH STREET, - - NEW YORK.
PODRUŽNICE:
783 Tenth Ave., New York. 609 Smithfield St., Pittsburg, Pa.
11 Broadway, New York. 99 Dearborn St., Chicago, Ill.
DENARNI PROMET LETU 1906:
Dolarjev: 15.861.215.51. blizo Kr.: 80.000.000.00
DENARNI ODEDEK:
Pošljal denar po pošti, po bankah in brozjavno v vsako mesto na svetu hitro, varno in najceneje. Denarje ene oglašene so na prvi strani tega lista.
Prejemlje denar v pohranilo ter plačuje 4 ODSOTNE OBESIT OD DNEVA VLOŽENJA naprej. Pohranjen denar izplačuje NA ZAHTEVANJE TAKOJ, BREZ KAKE ODPOVEDI.
Kupuje in prodaja denar vseh držav po dnevnih cenah.
PAROBRODSKI ODEDEK:
Prodaja parobrodskih kart za vsako mesto na svetu po najnižjih cenah. Posebne cene za in iz LJUBLJANE, ZAGREBA, BEKE, TESTA. Popotnike, kateri potujejo v Ameriko, kakor tudi tiste, kateri potujejo iz Amerike, pričrkuje naši zastopniki v vseh večjih mestih, ter jim dajejo potrebna navodila za nadaljnje potovanje. Posebna pazljivost posvečuje se tistim potnikom, kateri potujejo a našim posredovanjem v Ameriko. Vselej žive potrebe in za večjo udobnost potujočega obdinstva ustanovila je naša tvrda v BASELU Švicarsko, FOTOVALNI URAD pod imenom AMERIKANSKO TRANSPORTNO DRUŠTVO, kateri se nahaja na št. 7 WALL STRASSE, v Baselu. Predsednik temu društvu je gospod Frank Zotti, a namen društva je potujočim rojakom s potrebnimi navodili in svetovanjem pri njihovem težkem potovanju pomagati. Zato naj se vsek v Ameriko namenjen rojak obrne naravnost na to društvo.
Ako želi kdo potovati v staro domovino, ali katerega iz domovins v Ameriko dobiti, naj se pismeno obrne na nas. Vsa potrebna navodila in cene bomo mi s obratno pošto naznanili. Zaposnimo si dobro, da je naša tvrda edina, katere ne pripada v parobrodski trust.
ŽELEZNIŠKI ODEDEK:
Gospod Frank Zotti je oficijalen zastopnik BALTIMORE and OHIO, in LEHIGH VALLEY železnice, in SAVANNAH proge, in sicer kakor v New Yorku tako tudi v Chicagu in Pittsburgu, vseh česar smo v zvezi z vsami železniškimi društvi, ter nam je mogoče prodajati izvirne železniške karte, katerih NI TREBA NIKJER VEČ PREMENJATI.
NOTARSKI IN ODVETNIŠKI ODEDEK:
V tem oddelku nahaja se izkušen starokrajaki odvetnik, kateri vam bodo vsakovrstne sodnjake in druge zadeve uredil. V njegovo področje spadajo: pooblastila, kupna pisma, prepodajne pogodbe, zemljiškatne prošnje, vse vojaške zadeve in prošnje, splošno vse zadeve, katere spadajo v notarsko in odvetniško stroko.
Ako se vam pa v Ameriki dogodi kaka nevarna, ter potrebujete odvetniške pomoči, stavljam vam za razpolago naše sloveče newyorške odvetnike (Cantwell & Brown, kateri so vseh mnogim rojakom pripomogli do opravičenih odškodnin.
Za večjo udobnost rojakov v Chicagu in Pittsburgu in okolica odprli smo v teh mestih naše podružnice, v katerih bode vsak rojak ravnotako postrežen, kakor v glavnem uradu.
Za večjo udobnost rojakov v Chicagu, Pittsburgu in okolica odprli smo v teh mestih naše podružnice, v katerih bode vsak rojak ravnotako postrežen, kakor v glavnem uradu.

Naročajte se na „NOVO DOMOVINO“.

Tiskovna Družba
„NOVA DOMOVINA“
6119. St. Clair Ave. N. E. Cleveland, Ohio.
Tel. Cuy. Central 7466-W Tel. Bell. East. 1450-L
IZDELUJE:
VSAKOVRSNE TISKOVINE kakor: račune v vseh oblikah, zavitke, pismen papir, cenike itd.
VIZITNICE raznih oblik.
VABILA IN PLAKATE za prirejanje veselice, zabav in plesov v vsakovrstnem tisku.
VSE TISKOVINE za podporna ali druga društva, kakor pravila, poročila itd. Knjige, poročne liste, osmrtnice itd. in vse v knjigovodnico spadajoča opravila.
POŠILJENAR na vse strani sveta, najhitreje in najceneje.
PRODaja raznih knjig in razglednic.
VSAKO DELO se izvrši ukusno in pozmernih cenah.

DRUŽBA CLEVELANDSKE POČESTNE ŽELEZNICE.

SE OBVEZE spolniti PRELAGANE POGOJE če bo izvoljen republikanski kandidat,

TEODOR E. BURTON

kojega načrt je

KONEC BOJA ŽELEZNIŠKEGA PRAŠANJA.

Izdajalo se bode 7 TIKETOV ZA 25 CENTOV VELJAVNO ZA CELO MESTO in OKOLICO s prostim transferjem na vsih progah in DVOJNIM TRANSFER NA KRIŽIŠČU. Kakor hitro PRENEHA BOJ, se bode zidal VELIK MOST ki bode vezal vzhodno in zahodno stran mesta.

"Vse se bode delalo v vašo korist. Zatoraj ne ODLAŠAJTE in ne ČAKAJTE. CLEVELAND E. R. Y. družbe se OBVEŽE če bode Burton izvoljen, izvesti vse predloge tikaje se železniškega vprašanja."

Mi potrjujemo, da tozadevna resolucija je bila sprijeta v direktorski seji družbe dne 25. oktobra 1907.

(Podpisi)
HORACE E. ANDPEWS, Preds.
H. J. DAVIES, Tajnik.

POSLEDICA PONEHANJA BOJA BO MOST, KI VEŽE OBA
DELA MESTA.

Ne odlašajte z rešitvijo.
